

**AURELIO
TOLENTINO**

DAKILANG

ASAL

Aurelio Tolentino

Dakilang Asal

«Public Domain»

Tolentino A.

Dakilang Asal / A. Tolentino — «Public Domain»,

Содержание

I	5
II	6
III	8
IV	10
Конец ознакомительного фрагмента.	12

Aurelio Tolentino

Dakilang Asal

I

PAUNAWA

O kabinataang bagong sumisibol,
itong abang lagda sa iyo'y patunkol.
Pakatandaan mo itong m~ga hatol
na dan~gal at buhay n~g lahat n~g dunong.

Ang pagpipitaga't pakikipagkapua
ay siyang sagisag n~g pagka-dakila;
kapág sa sinuman ito ay nawala,
iyan ay di dapat, humarap sa madla.

Di sukat ang ganda, di sukat ang yaman,
di sukat ang dunong at lahat n~g inam;
kapag ang sagisag na aking tinuran
ay siyang nawala, ang lahat ay kulang.

Ang pagkamabaít, ang pagka-mahinhin,
ang pagka-matapat at anyong butihin
ay siyang palamuting sa tuina'y dadalhin,
ang iyong ugali upang magluningning.

Sapul pa n~g ikaw ay batang maliit
may tungkulin ka n~g lubhang mahihigpit,
gaya n~g huag bigyan n~g munting ligalig
ang kawawang inang sa iyo'y ninibig.

Ikaw ay lumaki at lumaki naman
ang iyong tungkuling akin n~g tinuran:
n~g una'y ang iyong mundo ay kandun~gan
n~g inang malugod, n~gayon ay ang bayan.

II

KATUNGKULAN SA M~GA MAGULANG, MAESTRO, KAPATID, KAMAGANAK AT SA LAHAT N~G KAPWA

Pipintuhuin mo't panuyuang kusa
ang iyong magulang na mapag-aruga,
sila'y pan~galawa ni Poong Bathala
na dapat igalang sa balat, n~g lupa.

¿May mahal pa kaya sa hinin~gang tan~gan?
Ang iyong hinin~ga sa kanila'y utang.
Ang pinagpalaki sa iyo'y paghirang,
puyat, pawis, hirap at sampu n~g buhay.

Ang kahima't sila ay nan~gahihimbing,
kapag nain~git ka sila'y gumigising;
kinandong-kandong ka at inaliw~aliw
at pinalayawan n~g saganang lambing.

Sa gayong kalaking utang na tinanggap
mo n~ga sa kanila'y ¿anong ibabayad?
Alayan man sila n~g lahat n~g lin~gap,
kulang at sa utang mo n~ga'y di pa sukat.

Salamat na lamang at di maninin~gil,
ang puhunan nila'y di ibig bawiin;
sakali ma't sila ay alalahanin
n~g kahit bahagya'y malaki n~g turing.

Pagkagising mo na ay agad n~g hagkan
ang pishn~gi n~g ina't ang sa amang kamay,
kasabay n~g bating malugod na "¿Inay!"
sa ama'y gayon din, ang bati ay "¿Tatay!"

Kung matutulug na saka uulitin
ang halik at bating paalam n~g lambing;
n~guni't sa tui-tui na ito'y bago gawin,
ang kailan~gan nila muna'y siyasatin.

Kung sakaling ikaw ay mapan~gusapan,
sa ano mang bagay kaya'y parusahan,
ay ipag~sayá mo't darating ang araw
na matutunayang iyo'y pagmamahal.

Ang m~ga inali, at ang mga mama,
at ang ina~ama,t ini~ina kaya,

at ang m~ga nuno, at ang matatanda
ay kaila~gang lubos na pintuhuin n~ga.

At ang m~ga iyong lahat na kapatid
ay pakamahalin n~g boong pag-ibig;
sa m~ga alila ay huag magmasun~git
pagka't sila'y kapua, dukha lamang tikis.

Sa lahat n~g tao'y lubos magpitagan,
n~g upanding ikaw naman ay igalang;
sakaling sa iyo sino ma'y magkulang,
kahabagan siya't pagdaka'y talikdan.

Ang maestro'y siyang pan~galawang ama,
ang maestra nama'y pan~galawang ina,
kaya dapat n~ganing pintuhuin sila
at mahaling lubos n~g boong pagsinta.

Binalankas lamang, kung baga sa bahay,
ang iyong ugali n~g iyong magulang;
n~guni't ang maestro'y siyang nagbibigay
n~g dakilang gangda't m~ga kasangkapan.

Dahil sa kanila ay maiharap
ang iyong ugali sa sino mang pantas,
sa pagka't sa dunong ay hindi n~ga salat,
sa lusok na asal nama'y hindi hubad.

At katungkulan mong lubos na mahigpit
sa iyong pag-aaral ang pagsusumakit;
ang lahat n~g turo nila'y isa-isip,
sa lahat n~g hatol nila ay manalig.

Nan~gun~guna sila't ang dala ay ilaw
sa landas n~g iyong madilim na buhay;
tanang hakbang nila ay malapit sundan,
n~g upanding ikaw ay huag maligaw.

III

SA PAGLILINIS N~G KATAWAN AT PAG-AYOS N~G BAHAY

Pagbaban~gon mo na'y agad maghilamos,
magpunas n~g kamay at saka magmumog,
maglinis n~g n~gipin, maghusay n~g buhok,
damit na pangbahay pagdaka'y isuot.

Pagkatapos nito ay agad ganapin
ang datihang iyong katunkulang gawin,
at maminsan minsa'y ang kuko'y putulin
at saka maligong magkubli sa tin~gin.

Ang babayi'y dapat ayusin ang bahay,
linisin ang sahig sampong kasangkapan;
sa kani-kaniyang dako ay ilagay
ang lalong maliit na ari-arian.

Bahay na maayos ay parang salamin
n~g nagawing buhay sa pagka-mahinhin;
bahay na magulo'y nagpasabing tambing
n~g ugaling salat sa turong magaling.

Kailan~gang harapi't siyasating lahat
ang sa pamamahay gawang nararapat,
at huag sayan~gin ang kabit nang oras,
magagawa n~gayo'y huag ipagpabukas.

M~ga kasangkapang iyong magagamit,
kung saan kinuha ay isawling saglit;
huag pabayaang masira't mawaglit,
pinuhunan dian ay maraming pawis.

Ang itak, ang sandok, ang saro, ang pingan,
ang walis, pamunas, lamesa't upuan,
tanang kasangkapang kaliit liitan
may kani-kaniyang dapat na kalagyan.

Makita mo'y kahit iisang karayom
na kakalat-kalat ó kaya natapon,
pulutin mo agad at ilagay doon
sa kung saan dapat, sa lalagyáng ukol.

Karayum ay mura't walang kasaysayan,
n~guni't hindi ito ang siyang kahulugan:

karayum na walá sa dapat kalagyan
ay nagbabalitang musmos ang may-bahay.

IV SA PAGBIBIHIS

Ang damit na iyong dapat na isuot
ay huag ang masagwa't huag ang dukhang lubos
ang tipon n~g ganda't inam na tibubos
na sa katamtamang sa kulay ay ayos.

Kailan~gang sumunod sa ugaling moda,
n~guni't huag lumampas n~g di tawanan ka,
at huag kang magsuot n~g hindi mo kaya:
ang mahal ay pan~git sa dukhang talaga.

Paka-in~gatan mo ang iyong pananamit.
n~g huag madun~gisan at n~g di mapunit;
mainam ang luma, kung buo,t malinis,
kay sa bagong wasak ó may duming bahid.

Marikit ang murang hiyas kay sa mahal,
kung ang gumagamit ay dukha n~gang tunay;
ang dukhang magsuot n~g aring marin~gal
kahit man binili, parang hiram lamang.

Kahit na sa bahay ay dapat magsuot
n~g damit na puting talagang pangloob,
at huag mong gayahan ang asal na buktot
sa gawing *malinaw* ... ¡Hubu't hubad halos!

Limutin ang cotso, at magbotitos ka,
ang paa mo't binti upang huag makita:
babaying may puri di dapat magtinda
n~g dapat itago sa alin mang mata.

Botitos ay mura, bukod sa mainam,
at talagang dapat sa mahinhing asal;
cotso't sapatilya ay napakamahal,
sa may hiyang paa talagang di bagay.

Di mo masasabing mahal na tibubos,
sapagka,t matibay kung gawang tagalog:
ang tatlo mang cotso'y masisirang sunod
bago makawasak n~g isang botitos.

At gayon din naman ang medias ay mura,
n~guni at mahal ma'y dapat bumili ka:
iyan n~ga ang tabing, sa mata n~g iba,

n~g binting ma'y dan~gal at ma'y puring paa.

Maging sa bahay ma't maging sa lansan~gan
ay huag mong limutin ang panyong alampay:
alampay ay siyang tabing na tangulan
n~g dibdib-mu't batok sa mata n~g bayan.

Kalsonsilyong puti na hahangang tuhod
ay dapat gamiting damit na pangloob,
ang puri mo'y upang di sumabog-sabog
sa m~ga hagdana't lilipatang bakod.

Ang tapis ay huag mong limutin kailan man,
sa bihis tagalog sadyang kasangkapan:
ang baro at saya kahit mura lamang
ay áko n~g tapis, kung ma'y sadyang inam.

Huag kang maniwalang nagbuhat ang tapis
sa kakastilaang dito ay sumapit:
m~ga nuno natin n~g *tapi'y* gumamit,
tapis ay nangaling sa *taping* binangit.

Paka-in~gatan mo ang gawang magbihis,
ang samâ at buti'y dian masisilip;
diyan nahahayag ang tinagong bait,

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.